

Bijlagen bij toelichting:

- 1. Beschikking Provincie Zuid-Holland aangaande saneringsplan, d.d. 05 maart 2014;**
 - 2. Betrokken bodemonderzoeken;**
 - 3. Vooronderzoek Conventionele Explosieven Haven Fase II te Katwijk aan Zee, Saricon, 30 september 2011.**
-

**1. Beschikking Provincie Zuid-Holland
aangaande saneringsplan, d.d. 05 maart 2014;**

Omgevingsdienst West-Holland

MIL KAT
Datum:
5 maart 2014

Kenmerk:
2014004626

Contactpersoon:
C.P. Kaandorp
K.Kaandorp@odwh.nl

Squitnummer:
ZH053700022
Zaaknummer:
2013012942

Gemeente Katwijk

De heer R.E. van der Gugten d.d. - 7 MRT 2014

Postbus 589

2220 AN KATWIJK

Zaaktype: milieu bodem Afd.:

Zaaknr.:

CC:

VERZONDEN 05 MAART 2014

Ovb

Fysiek

Refereert aan:

Betreft: Toezending beschikking Prins Hendrikkade 10, 11, 12 en Mr. C. Fockstraat 43 in Katwijk

Geachte heer Van der Gugten,

Hierbij ontvangt u onze beschikking en kennisgeving met betrekking tot de ernst van de verontreiniging en de spoedeisendheid van de sanering en instemming met het saneringsplan voor de locatie Prins Hendrikkade 10, 11, 12 en Mr. C. Fockstraat 43 in Katwijk (locatiecode ZH053700022).

Meer informatie vindt u in de bijgevoegde beschikking en de kennisgeving die wordt geplaatst op onze website.

Wilt u meer informatie? Neem dan contact op met de heer C.P. Kaandorp via 071-4083391 of K.Kaandorp@odwh.nl.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

W. Jansen
hoofd afdeling Bodem

Bijlage(n):

- beschikking
- kennisgeving
- kadastrale kaart

Telefoon 071-4083100
Fax 071-4083101
www.odwh.nl

Correspondentieadres:
Postbus 159
2300 AD Leiden

Bezoekadres:
Schipholweg 128
2316 XD Leiden

Omgevingsdienst West-Holland

Ons kenmerk:
2014004596

Contactpersoon:
K. Kaandorp
K. Kaandorp@odwh.nl

Verzonden: **05 MAART 2014**

Betreft Beschikking ernst en risico's en instemming saneringsplan locatie Prins Hendrikkade 10, 11, 12 en Mr. C. Fockstraat 43 voormalig terrein Haasnoot – Katwijk Chemie te Katwijk, Locatiecode ZH053700022

BESCHIKKING VASTSTELLING ERNST BODEMVERONTREINIGING EN SPOEDEISENHEID
SANERING (artikel 29 jo. artikel 37 Wbb)

BESCHIKKING INSTEMMING SANERINGSPLAN (ARTIKEL 39 Wbb)

1. Melding

De Omgevingsdienst West-Holland heeft op 1 juli 2013 een melding ontvangen van gemeente Katwijk. De melding betreft een verzoek tot:

- vaststelling of er sprake is van een geval van ernstige verontreiniging (artikel 29 eerste lid Wbb);
- vaststelling of het huidige dan wel voorgenomen gebruik van de bodem of de mogelijke verspreiding van de verontreiniging leiden tot zodanige risico's voor mens, plant of dier dat spoedige sanering noodzakelijk is (artikel 37 eerste lid Wbb);
- instemming met het saneringsplan (artikel 39 tweede lid Wbb).
- bepaling gelijktijdige sanering van meerdere gevallen (artikel 42 Wbb).

De melding heeft betrekking op de locatie ingesloten door de Prins Hendrikkade, Mr. C. Fockstraat, Mr. E.N. Rahusenstraat, J. van de Vegtstraat en Visserijkade te Katwijk en is geregistreerd onder de locatiecode ZH053700022. Tevens wordt de riolering en het kabel- en leidingentracé op genoemde locatie en in genoemde wegen vervangen, vernieuwd of aangelegd.

Bij de melding zijn de volgende documenten aangeleverd:

1. Nader bodemonderzoek, d.d. december 1985, dossier 1-3346-41-03, opsteller DHV Raadgevend Ingenieursbureau BV.;
2. Nader bodemonderzoek Katwijk Chemie BV en Haasnoot BV, d.d. mei 2003, rapport nr. 21.0216/NO1, opsteller Baas Engineering;
3. Nader bodemonderzoek Havengebied, fase 2 te Katwijk, d.d. 25 maart 2008, projectcode KWZ15-2, opsteller Witteveen en Bos;
4. Nader bodemonderzoek Haven Fase II zuid, deelgebied 2, d.d. 24 juni 2013, kenmerk 1111D781/JKE/rap1, opsteller IDDS;
5. Saneringsonderzoek en saneringsplan voor de locatie Haasnoot-Katwijk Chemie BV te Katwijk ZH, d.d. 25 juni 2013, kenmerk 1111D781/JWM/rap2, opsteller IDDS;
6. Aanvullende gegevens melding Wet bodembescherming Prins Hendrikkade 10, 11, 12 en Mr. C. Fockstraat 43 te Katwijk, d.d. 23 december 2013, kenmerk 1111D781/JKE/brf2, opsteller IDDS.

Bij het toetsen van de melding gaat de Omgevingsdienst uit van:

- de Wet bodembescherming;
- de Circulaire bodemsanering per 1 juli 2013, Staatscourant 16675 van 27 juni 2013;
- NOBO rapport: Normstelling en bodemkwaliteitsbeoordeling, 12 september 2008;
- de Provinciale milieuverordening Zuid-Holland;
- gezamenlijk bodemsaneringsbeleid (BOBEL 2003).

2. Procedure

Op de totstandkoming van dit besluit zijn afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb), de Provinciale milieuverordening Zuid-Holland en de Wbb van toepassing.

De melding van het saneringsplan is gepubliceerd op de website van de Omgevingsdienst.

Verder heeft de melding ter inzage gelegen bij de gemeente Katwijk.

De termijn voor het nemen van een beschikking is verlengd met 15 weken in verband met de complexiteit van de verontreiniging op het terrein van Haasnoot en Katwijk Chemie.

De procedure voor het nemen van het besluit was geschorst vanaf 31 oktober 2013 tot 30 december 2013 in verband met het aanleveren van aanvullende gegevens voor een volledige aanvraag (artikel 4:5 jo. 4:15 Awb).

3. Overwegingen

Ernst

De locatie is momenteel braakliggend. Uit de bodemonderzoeken is gebleken dat op de locatie bodemverontreiniging aanwezig is. In de grond wordt de interventiewaarde van één of meer stoffen overschreden. In een volume van tenminste 25m³ grond worden zware metalen, minerale olie, aromaten en asbest boven de interventiewaarde aangetroffen.

In een volume van tenminste 100 m³ grondwater overschrijdt de gemiddelde concentratie van minerale olie, aromaten, VOCl en chloorbenzenen de interventiewaarde voor het grondwater. Omdat de genoemde stoffen voorkomen in deze omvang en concentratie is sprake van een geval van ernstige bodemverontreiniging in de zin van de Wbb. De grondwaterverontreiniging wordt aangetroffen in de volgende kadastrale percelen: gemeente Katwijk, sectie A, nr. 9109, 9524, 9537, 14528, 14530, 15002, 15003, 16806 en 16288. De verontreiniging wordt aangetroffen tot in het eerste watervoerend pakket.

Spoedeisendheid

Nu de Omgevingsdienst heeft vastgesteld dat sprake is van een geval van ernstige bodemverontreiniging, moet ook worden vastgesteld of het huidige dan wel het voorgenomen gebruik van de bodem of de mogelijke verspreiding van de verontreiniging leiden tot zodanige risico's dat een spoedige sanering noodzakelijk is. De risico beoordeling van de verontreiniging is uitgevoerd met Sanscrit (een instrument voor de beoordeling van de spoedeisendheid van saneren). Uit de beoordeling blijkt dat het voorgenomen gebruik van de bodem, woningbouw en infrastructuur, of de mogelijke verspreiding van de verontreiniging niet leiden tot zodanige risico's dat een spoedige sanering noodzakelijk is.

Saneringsdoelstelling en saneringswijze

Het wettelijke uitgangspunt is dat een sanering zodanig wordt uitgevoerd dat de bodem ten minste geschikt wordt gemaakt voor de functie die deze na de sanering krijgt. Daarbij wordt

de risico voor mens, plant of dier als gevolg van blootstelling, het risico op verspreiding en de noodzaak tot nazorg vanwege eventuele restverontreiniging zoveel mogelijk beperkt. Voor de bovengrond wordt dit wettelijke uitgangspunt ingevuld aan de hand van de zogenaamde afgeleide bodemnorm voor de geldende bodemfunctie.

Voor het grondwater geldt dat de risico op verspreiding van de verontreiniging wordt beperkt, door de verontreiniging zoveel als mogelijk te reduceren.

Voor dat deel van de verontreiniging dat niet helemaal verwijderd kan worden, moeten de saneringsmaatregelen er toe leiden dat op korte termijn een aantoonbare vermindering van de verspreiding optreedt.

Volgens het saneringsplan krijgt het terrein de volgende bodemfuncties:

- wonen met tuin;
- infrastructuur, op het voormalige terrein van Haasnoot wordt een parkeervoorziening gerealiseerd.

De in het saneringsplan voorgestelde saneringsdoelstelling voor de grond wordt met het treffen van de volgende maatregelen bereikt:

- de gehele locatie wordt tot 1,1m-huidige straatpeil ontgraven. Grond met kleur- en geurafwijking wordt afgevoerd evenals grond die verontreinigd is boven de interventiewaarde en /of met asbest verontreinigde grond;
- bij de bodemfunctie wonen met tuin wordt grond toegepast met de maximale waarde wonen, dit betreft een leeflaagsanering;
- het voormalig terrein van Haasnoot wordt ingericht als parkeerplaats. Onder de parkeerplaats wordt grond toegepast met de maximale waarde industrie met daarop een verharding.

De doelstelling voor het grondwater is deze te saneren tot onder de tussenwaarde.

Op het moment zijn nog niet alle vloeren, funderingen en verhardingen van de gesloopte opstallen verwijderd. Na verwijdering van vloeren, funderingen en verhardingen zal hier een nader bodemonderzoek plaats vinden inclusief een asbest onderzoek. De resultaten worden meegenomen in de uit te voeren sanering. De onderzoeksresultaten dienen direct nadat deze beschikbaar zijn aan het bevoegd gezag te worden overlegd.

De start voor de verwijdering van vloeren, fundering en verharding dient 5 werkdagen voor aanvang bij ons gemeld te worden.

Omdat er sprake is/of kan zijn van een restverontreiniging moet bij de opstelling van het evaluatierapport de nazorg verder uitgewerkt worden.

Voorschriften

Met betrekking tot de grondwatersanering hebben wij het voornemen de volgende voorschriften op te nemen:

1. het grondwater wordt gesaneerd tot onder de tussenwaarde;
2. als tot onder de tussenwaarde is gesaneerd wordt in 3 monitoringsronden in de tijd gecontroleerd of de grondwaterverontreiniging onder de tussenwaarde blijft;
3. als de grondwaterverontreiniging in de tijd waarden boven de tussenwaarde bereikt, dient de grondwateronttrekking te worden doorgezet;

4. Op het moment dat er een interventie-waarde overschrijding achterblijft, zal gemonitord moeten worden op verspreiding. Op het moment dat de grond water verontreiniging groter is dan tussenwaarde en deze zich verspreidt zal er een terugval scenario voorhanden moeten zijn om verder verspreiding te voorkomen.
5. Na de uitgevoerde sanering vindt de definitieve plaatsbepaling van de peilbuizen plaats.

4. Besluit

Gelet op de hiervoor beschreven overwegingen heeft de Omgevingsdienst het volgende besloten:

- A. Op voornoemde locatie is sprake van een geval van ernstige bodemverontreiniging (artikel 29 Wbb);
- B. Het huidige dan wel voorgenomen gebruik van de bodem of de mogelijke verspreiding van de verontreiniging leiden niet tot zodanige risico's voor mens, plant of dier dat spoedige sanering noodzakelijk is (artikel 37 Wbb);
- C. De Omgevingsdienst stemt in met het deelsaneringsplan (artikel 40 Wbb);
- D. Het grondwater wordt gesaneerd tot onder de tussenwaarde;
- E. Als tot onder de tussenwaarde is gesaneerd wordt in drie monitoringsronden in de tijd gecontroleerd of de grondwaterverontreiniging onder de tussenwaarde blijft;
- F. Als de grondwaterverontreiniging in de tijd waarden boven de tussenwaarde bereikt, dient de grondwateronttrekking te worden doorgezet;
- G. Na de uitgevoerde sanering vindt de definitieve plaatsbepaling van de peilbuizen plaats;
- H. Bij een restverontreiniging zal in het evaluatierapport de nazorg verder uitgewerkt moeten worden.

Eventuele wijzigingen van het gebruik of omstandigheden op de locatie die van invloed zijn op de verontreiniging, b.v. volkstuinen, dienen bij de Omgevingsdienst te worden gemeld.

5. Registratie

De beschikking ernst en spoed is aangemerkt als publiekrechtelijke beperking als bedoeld in artikel 1, onderdeel a van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken en heeft betrekking op de hierna volgende percelen:

Kadastrale gemeente : Katwijk
Sectie : A
Nummer : 9109, 9524, 9537, 15002 en 15003
Contour : I-contour grondverontreiniging (zie kadastrale kaart)

De aantekening wordt verwijderd op het moment dat er geen publiekrechtelijke beperking meer aanwezig is op de genoemde (delen van) percelen.

(Historische informatie over bodemsanering kan bij de Omgevingsdienst worden opgevraagd.)

6. Beroep

Tegen de beschikking kan een beroepschrift worden ingediend, door belanghebbenden die aantonen dat zij redelijkerwijs niet in staat zijn geweest schriftelijk of mondeling een zienswijze in te brengen inzake de ontwerpbeschikking. Dit moet binnen zes weken na de dag van bekendmaking van dit besluit, bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA Den Haag.

De beschikking treedt onmiddellijk na de beroepstermijn in werking tenzij een beroepsschrift, gecombineerd met een verzoek om voorlopige voorziening, is ingediend bij de Voorzitter van genoemde afdeling. De beschikking treedt dan niet in werking voordat op dat verzoek is beslist.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland
voor dezen,

W. Jansen
hoofd afdeling Bodem

Een afschrift wordt verzonden aan:

- Gemeente Katwijk, t.a.v. Dhr. R.E. van der Gugten, Postbus 589, 2220 AN Katwijk;
- IDDS B.V., t.a.v. de heer ing. J. Keijzer, Postbus 126, 2200AC Noordwijk;
- Burgemeester en Wethouders van de gemeente Katwijk, Postbus 589, 2220 AN Katwijk.

Bijlage:

- start melding;
- bereiken einddiepte ontgraving;
- beëindigen sanering.

Omgevingsdienst West-Holland

Beschikking Wet bodembescherming - Prins Hendrikkade 10, 11, 12 en Mr. C. Fockstraat 43 in Katwijk in Katwijk

De Omgevingsdienst West-Holland heeft namens Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland op 1 juli 2013 een melding ontvangen ingevolge artikel 29 en 37 (ernst en spoed) en 28 en 39 (goedkeuring saneringsplan) van de Wet bodembescherming, ingediend door de gemeente Katwijk. Het betreft een verzoek tot het afgeven van een beschikking inzake ernst en spoed en de instemming met het ingediende saneringsplan voor de locatie Prins Hendrikkade 10, 11, 12 en Mr. C. Fockstraat 43 in Katwijk in Katwijk, kadastraal bekend sectie A, nr 9109, 9524, 9537, 14528, 14530, 15002, 15003, 16806 en 16288. De locatie is geregistreerd onder de locatiecode ZH053700022.

Beschikking

Wij hebben besloten dat sprake is van een geval van ernstige bodemverontreiniging waarvan de sanering niet spoedeisend is en dat kan worden ingestemd met het saneringsplan.

Stukken inzien

De stukken liggen ter inzage **van donderdag 6 maart 2014 tot en met woensdag 16 april 2014** in het gemeentehuis van Katwijk, Koningin Julianalaan 3 in Katwijk, maandag tot en met vrijdag van 9.00 uur tot 12.30 uur, woensdagmiddag van 13.30 uur tot 17.00 uur en donderdagavond van 18.00 uur tot 20.00 uur. De mogelijkheid bestaat om hier op elke werkdag van 9.00 uur tot 12.30 uur een toelichting op de ter inzage liggende stukken te krijgen.

Beroep

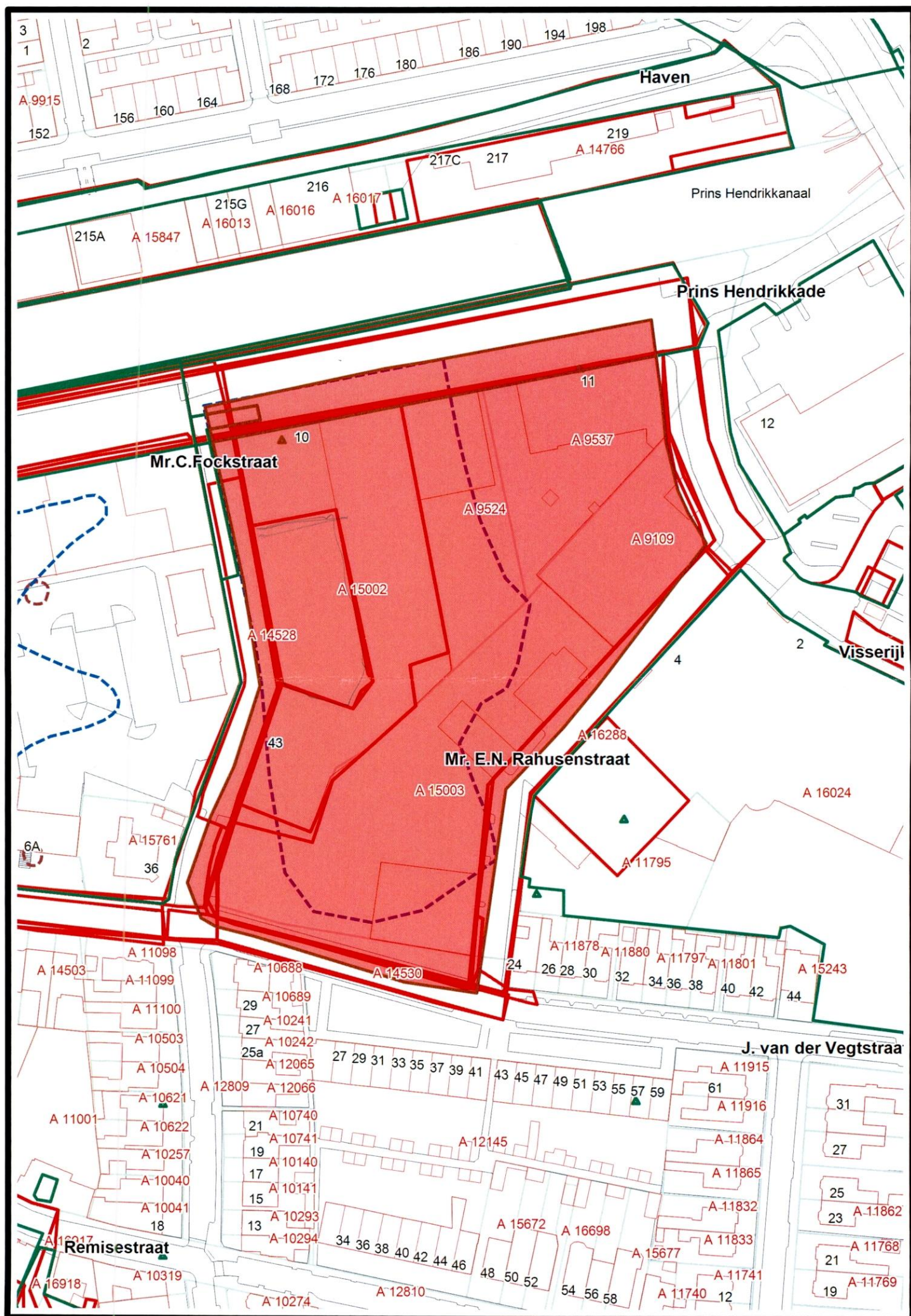
Tegen de beschikking kan een beroepsschrift worden ingediend, door belanghebbenden die aantonen dat zij redelijkerwijs niet in staat zijn geweest schriftelijk of mondeling een zienswijze in te brengen inzake de ontwerpbeschikking. Dit moet binnen zes weken na de dag van bekendmaking van dit besluit, bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA Den Haag. De beschikking treedt onmiddellijk na de beroepstermijn in werking tenzij een beroepsschrift, gecombineerd met een verzoek om voorlopige voorziening, is ingediend bij de Voorzitter van genoemde afdeling. De beschikking treedt dan niet in werking voordat op dat verzoek is beslist.

Inlichtingen

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het secretariaat van de Omgevingsdienst, telefoon 071-4083100.

Kenmerk: 2014004703

VERZONDEN 05 MAART 2014

Prins Hendrikkade 10,11, 12 Mr. C. Fockstraat te Katwijk ZH053700022

2. Betrokken bodemonderzoeken

De betrokken bodemonderzoeken hebben fysiek ter inzage gelegen bij het ontwerp bestemmingsplan en zijn digitaal raadpleegbaar op www.ruimtelijkeplannen.nl bij het ontwerpbestemmingsplan of direct via www.ruimtelijkeplannen.nl/?planidn=NL.IMRO.0537.bpKAThavenfase2zoh-on01.

Het betreft de volgende onderzoeken:

- 1985: Nader bodemonderzoek op het terrein van de voormalige gasfabriek, op het terrein van een chemische industrie en op het terrein van de vatenopslag aan de Prins Hendrikkade te Katwijk, door DHV, kenmerk 1-3346-41-03 d.d. december 1985
- 1988: Saneringsonderzoek bodemverontreiniging terreinen voormalige gasfabriek en chemische fabriek te Katwijk, door Grontmij, kenmerk Gtl.1236 o.n. 87/0442 d.d. juni 1988
- 2003: Verkennend bodemonderzoek Haven, Prins Hendrikkanaal en Prins Hendrikkade te Katwijk, door Soilution, kenmerk 02.10.516/TL d.d. februari 2003
- 2003: Nader bodemonderzoek terrein Haasnoot BV en Katwijk Chemie aan de Prins Hendrikkade te Katwijk, door BAAS, kenmerk 21.0216/N01 d.d. mei 2003 (DIGITAAL)
- 2008: Nader bodemonderzoek Havengebied, fase 2 te Katwijk, door Witteveen+Bos, kenmerk KWZ15-2/reic4/020 d.d. 25-3-2008
- 2008: Saneringsvisie sanering bodemverontreiniging terrein Katwijk Chemie, aan de Prins Hendrikkade te Katwijk, door BAAS, kenmerk 15080409 d.d. 29-9-2008 (DIGITAAL)
- 2012: Verkennend bodemonderzoek rioleringswerkzaamheden Haven-Zuid Fase 2 te Katwijk, door Oranjewoud, kenmerk 248367-02 d.d. 6-11-2012
- 2013: Nader bodemonderzoek Haven Fase II zuid, deelgebied 2, Katwijk Chemie / Haasnoot, Prins Hendrikkade 10, 11, 12 / Mr. C. Fockstraat 43 te Katwijk, door IDDS, kenmerk 1111D871/ JKE/rap1 d.d. 24-6-2013
- 2013: Saneringsonderzoek en saneringsplan voor de locatie Haasnoot-Katwijk Chemie BV te Katwijk, door IDDS, kenmerk 111D781/JWM/rap2 d.d. 25-6-2013 (FYSIEK)
- 2013: Aanvullende gegevens melding Wet bodembescherming Prins Hendrikkade 10, 11, 12 en Mr. C. Fockstraat 43 te Katwijk, door IDDS, kenmerk 1111D781/JKE/brf2 d.d. 23-12-2013

**3. Vooronderzoek Conventionele Explosieven
Haven Fase II te Katwijk aan Zee, Saricon, d.d.
30 september 2011;**

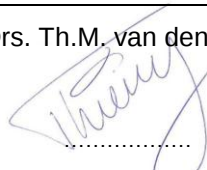
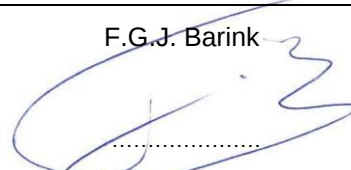
Vooronderzoek Conventionele Explosieven Haven Fase II te Katwijk aan Zee

documentcode: 11S119-VO-02
aantal pagina's: 30 (incl. bijlagen)

Documenthistorie:

Omschrijving	Datum
Definitief	30 september 2011
Herzien	
Concept	21 september 2011

Opgesteld	Geaccordeerd	Gezien
Drs. L.J. van Oudheusden Historicus	Drs. Th.M. van den Berg Coördinator vooronderzoek	F.G.J. Barink Adjunct-directeur/ Sr.OCE-deskundige

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze rapportage mag worden verveelvoudigt, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur. (Artikel 16 Auteurswet 1912). Het is de opdrachtgever toegestaan voor intern gebruik kopieën te maken zonder voorafgaande toestemming van de auteur.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
1.1	AANLEIDING	5
1.2	OPDRACHTOMSCHRIJVING	5
1.3	PROBLEEMSTELLING	5
1.4	DOELSTELLING	5
1.5	ONDERZOEKSGBIED	6
1.6	ONDERZOEKSMETHODE	7
1.6.1	Algemeen	7
1.6.2	Inventarisatie bronnenmateriaal	7
1.6.3	Beoordeling bronnenmateriaal	7
1.6.4	Verantwoording	7
1.7	LEESWIJZER	8
2	INVENTARISATIE BRONNENMATERIAAL	9
2.1	EERDER UITGEVOERD VOORONDERZOEK	9
2.1.1	Saricon	9
2.1.2	Derden	10
2.2	EERDER UITGEVOERDE OPSPORINGSWERKEN	10
2.3	LITERATUUR	11
2.4	WEBSITES	12
2.5	LUCHTFOTO'S	13
2.5.1	Geraadpleegde luchtfoto's	13
2.5.2	Luchtfoto-interpretatie	13
2.6	GEMEENTEARCHIEF KATWIJK	14
2.7	CENTRAAL ARCHIEVEN DEPOT MINISTERIE VAN DEFENSIE (CAD)	15
2.8	EXPLOSIEVEN OPRUIMINGS DIENST DEFENSIE (EODD)	15
2.8.1	Collectie ruimrapporten	15
2.8.2	Collectie mijnenvelddocumentatie	15
2.9	NEDERLANDS INSTITUUT VOOR MILITAIRE HISTORIE (NIMH)	16
2.10	NEDERLANDS INSTITUUT VOOR OORLOGSDOCUMENTATIE (NIOD)	16
2.11	THE NATIONAL ARCHIVES (TNA), VK	16
2.12	BUNDESARCHIV-MILITÄRARCHIV, DUITSLAND	18
2.13	NAOORLOGSE ONTWIKKELINGEN	18
3	CHRONOLOGIE RELEVANTE GEBEURTENISSEN	20
3.1	INLEIDING	20
3.2	CHRONOLOGIE	20
3.2.1	Luchtaanval 6 juli 1940	20
3.2.2	Luchtaanval 20 februari 1941	20

3.2.3	Luchtaanval 21 oktober 1942.....	21
3.2.4	Luchtaanval 27 september 1944.....	21
3.2.5	Laden en lossen munitie, 1950-1951.....	22
4	BEOORDELING BRONNENMATERIAAL	23
4.1	INDICATIE VAN EXPLOSIEVEN IN HET ONDERZOEKSGBIED.....	23
4.1.1	Luchtaanval 6 juli 1940	23
4.1.2	Luchtaanval 20 februari 1941	23
4.1.3	Luchtaanval 21 oktober 1942.....	23
4.1.4	Luchtaanval 27 september 1944.....	23
4.1.5	Laden en lossen munitie, 1950-1951.....	24
4.2	LEEMTEN IN KENNIS BRONNENMATERIAAL	24
5	CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN	25
5.1	CONCLUSIE	25
5.2	ADVIES VERVOLGTRAJECT.....	25
6	BIJLAGEN	26

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

In opdracht van de gemeente Katwijk heeft Saricon een vooronderzoek conventionele explosieven (hierna: *explosieven*) uitgevoerd ter plaatse van het projectgebied Haven Fase II. Aanleiding voor het vooronderzoek vormen toekomstige werkzaamheden.

1.2 OPDRACHTOMSCHRIJVING

Het vooronderzoek is uitgevoerd conform de offerte met kenmerk: 2011-S-203-AB-01 d.d. 6 juli 2011 en opdrachtverstrekking d.d. 14 juli 2011 met kenmerk 2011-15004.

1.3 PROBLEEMSTELLING

Als gevolg van oorlogshandelingen in de Tweede Wereldoorlog kunnen explosieven zijn achtergebleven. Bij het spontaan aantreffen van explosieven ontstaat een verhoogd veiligheidsrisico doordat het explosief door direct contact of trillingen kan exploderen. Onbedoelde explosies kunnen dodelijk letsel en zware schade aan materieel en omgeving tot gevolg hebben. Tevens kan een spontane vondst resulteren in meerkosten door stagnatie van de uitvoeringswerkzaamheden.

De mogelijke aanwezigheid en gevaren van explosieven ter plaatse van het projectgebied Haven Fase II dienen aan de hand van een vooronderzoek te worden onderzocht.

1.4 DOELSTELLING

Het vooronderzoek heeft tot doel om te beoordelen of er indicaties zijn dat ter plaatse van het projectgebied Haven Fase II explosieven aanwezig zijn. Indien explosieven aanwezig kunnen zijn, dan dient dit te worden gespecificeerd in termen van:

- Soort en verschijningsvorm van explosieven;
- Aantal explosieven;
- Afbakening van het verdacht gebied in horizontale en verticale zin.

1.5 ONDERZOEKSGBIED

Het onderzoeksgebied is gelegen te Katwijk aan Zee en is weergegeven in figuur 1.

Figuur 1. Onderzoeksgebied weergegeven op luchtfotomateriaal beschikbaar via Bing Maps Aerial.

1.6 ONDERZOEKSMETHODE

1.6.1 Algemeen

Het vooronderzoek bestaat uit het inventariseren en het beoordelen van historisch bronnenmateriaal. Het eindresultaat van een vooronderzoek is een rapportage en een bijbehorende CE-bodembelastingkaart¹. Het vooronderzoek dient conform de vigerende wet- en regelgeving te worden uitgevoerd volgens de eisen uit de BRL-OCE.² Voor de uitvoering van het vooronderzoek zijn aanvullende richtlijnen geschreven door een werkgroep van deskundigen uit het werkveld in samenwerking met de branchevereniging VEO.³ Het vooronderzoek voor het projectgebied Haven Fase II is geschreven conform de BRL-OCE en de aanvullende richtlijnen.

1.6.2 Inventarisatie bronnenmateriaal

Het bronnenonderzoek vindt plaats op basis van een inventarisatie van:

- gebeurtenissen die hebben geleid tot de mogelijke aanwezigheid van explosieven (indicaties);
- gebeurtenissen die hebben geleid tot het niet aanwezig zijn van explosieven (contra-indicaties).

De indicaties en contra-indicaties worden verzameld aan de hand van literatuuronderzoek, luchtfoto-onderzoek en archiefonderzoek. Tijdens dit onderzoek is gebruikgemaakt van de bronnen die zijn vermeld in de bronnenlijst in bijlage 2.

1.6.3 Beoordeling bronnenmateriaal

In deze fase van het vooronderzoek worden de indicaties en contra-indicaties uit het bronnenonderzoek beoordeeld. Op basis daarvan wordt gemotiveerd vastgesteld of er sprake is van een van explosieven verdacht gebied. Indien er sprake is van een verdacht gebied, dan wordt tevens bepaald:

- de (sub)soort, het aantal en de verschijningsvorm van de vermoedelijke explosieven;
- de horizontale en verticale afbakening van het verdacht gebied.

Bij de beoordeling van bronnenmateriaal is gebruikgemaakt van een geografisch informatie systeem (GIS). De indicaties en contra-indicaties zijn vertaald naar een locatie in het RD-coördinatenstelsel en verwerkt in het GIS. De gegevensset in het GIS is de basis voor de beoordeling of er sprake is van een van explosieven verdacht gebied.

De CE-bodembelastingkaart is een product van de beoordeling van bronnenmateriaal met behulp van GIS. Deze kaart bevat:

- de voor het projectgebied Haven Fase II relevante indicaties en contra-indicaties;
- de horizontale grenzen van het van explosieven verdacht gebied.

1.6.4 Verantwoording

Het vooronderzoek is uitgevoerd door de historicus drs. L.J. van Oudheusden.

¹ Bij deze rapportage is geen bodembelastingkaart gevoegd, omdat uiteindelijk geen sprake bleek van een van explosieven verdacht gebied binnen het onderzoeksgebied.

² Beoordelingsrichtlijn "Opsporen Conventionele Explosieven (OCE)"

³ Vereniging voor Explosieven Opsporing. De richtlijnen zijn een wijziging op paragraaf 2.2 van de BRL-OCE.

1.7 LEESWIJZER

Hoofdstuk 2 bevat de resultaten van het literatuuronderzoek, luchtfoto-onderzoek en het archiefonderzoek.

In hoofdstuk 3 zijn de relevante indicaties en contra-indicaties chronologisch geordend in een lijst van gebeurtenissen. In dat hoofdstuk is tevens bepaald of de lijst van gebeurtenissen voldoende indicaties bevat dat ter plaatse van het projectgebied Haven Fase II explosieven aanwezig zijn.

Hoofdstuk 4 is het resultaat van de beoordeling van bronnenmateriaal.

Conclusies en aanbevelingen zijn gegeven in hoofdstuk 5.

2 INVENTARISATIE BRONNENMATERIAAL

2.1 EERDER UITGEVOERD VOORONDERZOEK

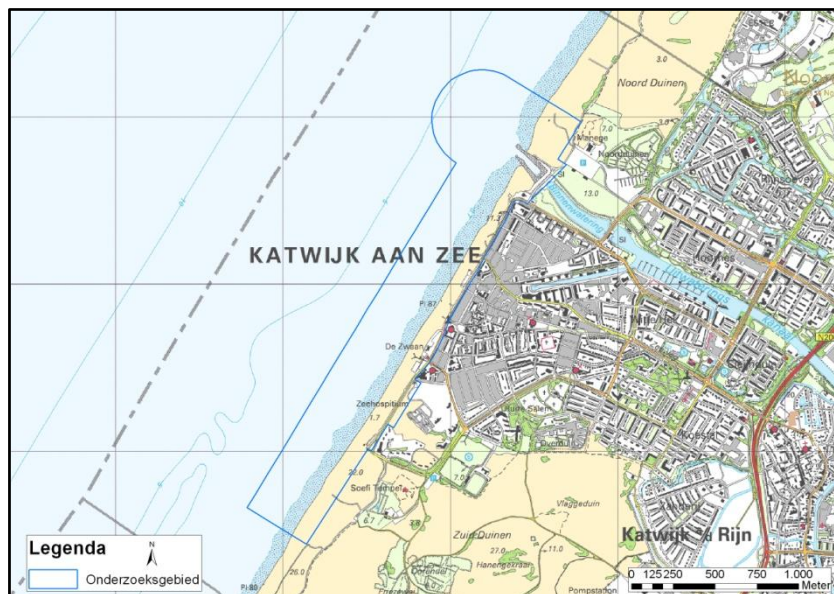
2.1.1 Saricon

Saricon heeft ten behoeve van dit vooronderzoek gebruikgemaakt van diverse informatie verzameld in twee eerder uitgevoerde onderzoeken. Hiervan zijn de volgende rapportages opgesteld:

- Vooronderzoek Conventionele Explosieven Cluster Bollenstreek-Zuid, Hoogheemraadschap van Rijnland, kenmerk 72531-VO-05, 27 juli 2010;
- Vooronderzoek Conventionele Explosieven Kustversterking Katwijk, kenmerk 11S052-VO-02, 30 juni 2011.

In het vooronderzoek voor het project Bollenstreek-Zuid behoort het Prins Hendrik Kanaal tot de onderzochte gebieden. Deze watergang is - op basis van de ten tijde van het opstellen van de rapportage 72531-VO-05 bekende gegevens over de luchtaanvallen van 20 februari 1941, 21 oktober 1942 en 27 september 1944 - verdacht verklaard op aanwezigheid van verschoten geschutmunitie en afgeworpen afwerpmunitie, alleen in de vaste waterbodem.

Het onderzoeksgebied voor het project Kustversterking Katwijk is weergegeven in figuur 2. Grote delen van dit gebied zijn verdacht verklaard op aanwezigheid van met name gedumpte geschutmunitie, kleinkalibermunitie en mijnen.

Figuur 2. Gebied onderzocht voor project 11S052, Kustversterking Katwijk.

2.1.2 Derden

Door de gemeente Katwijk is de volgende rapportage aangeleverd van een eerder door ReasEuro opgestelde probleemanalyse:

- ReasEuro, Rapport Probleemanalyse Gemaal Katwijk, Katwijk aan Zee, kenmerk RO-060156 definitief, 17 oktober 2006.

In de rapportage is diverse informatie aangetroffen die ook door Saricon is aangetroffen bij zijn onderzoek. Daarnaast is nog de volgende informatie in de rapportage opgenomen over de luchtaanval van 20 februari 1941:

Datum	Bron	Informatie
20 februari 1941	J.P. van Brakel, 'Een dambaas en een pater'. In: <i>Leids Jaarboekje</i> 1995	Vier bommen worden door een Engelse bommenwerper boven Katwijk afgeworpen. Drie bommen komen neer bij de Kanaaldijk en een in de Havenstraat.
	Gemeentearchief Katwijk, politie-rapport	"Na enkele explosies op ontdekking uit, waarbij we constateerden dat er in de Havenstraat een bominslag had plaatsgehad. (...) Inmiddels belt de burgemeester op, dat de brandweer terstond moet uitrukken naar de gasfabriek, waar een gas-ketel door scherven is getroffen. Na afloop van alles blijkt dat er in de linkeroever van de haven, ter hoogte van de gasfabriek, 4 explosieve bommen zijn gevallen en in de Havenstraat 1. Een en ander heeft tot gevolg dat van plm 100 woningen de ramen zijn gesprongen en ontelbare dakpannen zijn afgeschud. De brand in de gasfabriek was spoedig geblust."

2.2 EERDER UITGEVOERDE OPSPORINGSWERKEN

Saricon heeft in het recente verleden een explosievenopsporingswerk uitgevoerd voor een locatie in de nabijheid van het onderzoeksgebied. Het betreft opsporing tijdens baggerwerk in het Katwijks Kanaal. Van deze werkzaamheden is de volgende rapportage opgesteld:

- **72290-PvO-01 Proces-Verbaal van Oplevering Katwijk, Katwijks Kanaal, 30 november 2007**

Bij het werk is is 1 stuk kleinkalibermunitie, een lege Duitse aanvalshandgranaat nr. 39, een verschoten seinpatroon 40 mm en een patroonhuls van 2 cm aangetroffen.

2.3 LITERATUUR

De diverse eerder door Saricon verzamelde informatie uit literatuur is beoordeeld op relevantie voor het onderzoeksgebied Haven Fase II.

In vier boekwerken (auteurs Eversteijn, Harff, Middlebrook, Zwanenburg, zie bijlage 2) is informatie aangetroffen over luchtaanvallen waarbij het onderzoeksgebied mogelijk is getroffen. Deze informatie is opgenomen in onderstaande tabel. Buiten de informatie in deze tabel is in de literatuur geen voor het onderzoeksgebied relevante informatie aangetroffen.

NB. Bij de datum 20 februari 1941 is in onderstaande tabel informatie opgenomen over een luchtaanval op de haven van IJmuiden. Het betreft hier informatie die afkomstig is uit Britse bron: de bemanning van het betreffende vliegtuig had dit doelwit na terugkomst in Engeland aangegeven.

Waarschijnlijk is echter dat de bemanning zich verkeerd georiënteerd heeft, en dat het hier ging om het toestel dat deze dag de haven van Katwijk bombardeerde.

Deze theorie zal verder worden behandeld in paragraaf 2.11.

Datum	Bron	Informatie
6 juli 1940	Zwanenburg	Engelse Blenheim-bommenwerpers vallen schepen aan in een kanaal bij Katwijk
	Eversteijn	Bombardement door Blenheims van het No. 110 Hyderabad squadron op Katwijk. Getroffen werden meerdere schepen in een kanaal bij Katwijk.
	Harff	9.30 uur. Vijf bommen werden door geallieerde vliegtuigen afgeworpen die 800 meter ten noorden van Katwijk aan Zee in de Hornespolder neerkwamen. Vier waren geëxplodeerd, de vijfde werd later tot ontploffing gebracht (bomkrater doorsnede van 8 meter en een diepte van drie a vier meter).
20 februari 1941	Zwanenburg	Een Blenheim met als doel de olieraffinaderij in Oostermoor (Dld.) deed als alternatief een aanval op de haven van IJmuiden. De inslagen werden niet waargenomen maar er ontstond een grote brand met zwarte rook, die uit een tank of gashouder aan de kade kwam.
	Eversteijn	Bombardement op Katwijk. Getroffen werd de haven door vier bommen.
	Harff	Bominslag in Havenstraat om 12.45 uur. Op de linkeroever van de haven, ter hoogte van de gasfabriek, kwamen vier bommen terecht.
	Middlebrook	1 Blenheim to oil depot on Kiel canal but bombed alternative target, docks at IJmuiden.
21 oktober 1942	Zwanenburg	Om 09.40 uur stegen vier P-51 Mustangs op voor een aanval op een gashouder in Katwijk. Er werden treffers gezien op twee gashouders, een geschutopstelling en een bewapende trawler van 500 ton bij de kust.
	Eversteijn	Bombardement door P-51 Mustangs Mk op Katwijk. Getroffen werd de gashouder.

Datum	Bron	Informatie
27 september 1944	Zwanenburg	Tussen 10.20 en 14.50 uur werden acht Tempests en twee Spitfires uitgestuurd voor sweeps over Nederland. Bij Stroe en op de spoorlijn Apeldoorn-Amersfoort werden aanvallen uitgevoerd op treinen, bij Apeldoorn op wegtransport en gebouwen en schepen in de havens van IJmuiden en Katwijk aan Zee.
	Eversteijn	Bombardement op Katwijk. Getroffen werd de haven.
	Harff	Vanuit geallieerde vliegtuigen werd op het Prins Hendrik Kanaal en omgeving geschoten met projectielen en mitrailleurkogels.

2.4 WEBSITES

De website *Katwijk in Oorlog* bevat de volgende (letterlijk overgenomen) informatie:

Een roerige plek in de oorlogsjaren

Ook gedurende de oorlog is het Prins Hendrik Kanaal altijd een drukke plaats geweest. Hier werden de binnenvaartschepen gelost en geladen en werkten mensen in de gasfabriek. Vele beroepen werden uitgeoefend op deze centrale plaats. Ook het smalspoor van de bezetter liep naar het kanaal toe. Van hieruit werd puin afgevoerd met schepen en materialen aangevoerd voor de bunkerbouw. Dat de bezetter in die jaren aanwezig was, maakte het er niet rustiger op. Tweemaal kwam deze onrust aan het Prins Hendrik Kanaal tot een hoogtepunt. Op 20 februari 1941 en op 27 september 1944 werd het kanaal gebombardeerd en beschoten.

20 februari 1941

Omstreeks 12:45 werden er vliegtuigmotoren gehoord. Er vonden vijf explosies plaats. Vier bommen waren terechtgekomen bij de gasfabriek en eentje in de Havenstraat. Voor zover bekend zijn er geen slachtoffers gevallen bij deze aanval. Wel was de schade enorm. Door de enorme druk die vrij kwam bij de explosies, waren veel ruiten van woonhuizen gesprongen. Ook vlogen de dakpannen alle kanten op. Bij de gasfabriek vloog een gasketel in brand dankzij een bomscherf die door de ketel heen vloog. Deze brand kon gelukkig snel bedwongen worden door de brandweer. De totale schade werd getaxeerd op Fl. 2459,-. In die tijd was dat een enorme hoeveelheid geld. Het verhaal gaat dat de bommen afkomstig waren van een Duitse jager die zich moest ontdoen van zijn bommenlast, omdat deze achterna gezeten werd door Engelse jachtvliegtuigen. Het zou zomaar kunnen...

27 september 1944

Even voor drie uur 's middags werden er bommen afgeworpen op bunkers bij de watering door een aantal geallieerde vliegtuigen. Hierna zette een drietal Engelse jachtvliegtuigen koers richting het Prins Hendrik Kanaal om dit als opportunity target te bestoken. In het kanaal lagen, zoals gewoonlijk, een aantal schepen. Deze waren het hoofddoelwit van de vliegtuigen. Bij de aanval werden minstens drie personen gedood en raakten er vele gewond. Alle slachtoffers waren burgers.

NB. Het verhaal op de website dat de bommen die op 20 februari 1941 boven Katwijk zijn afgeworpen, afkomstig waren van een Duits vliegtuig (een verhaal waarvan de bron onduidelijk is), wordt door Saricon als onwaarschijnlijk beoordeeld, en wel om de volgende redenen:

- Voor zover Saricon bekend voerde de Luftwaffe deze dag (althans overdag) geen bombardementsvluchten uit boven Engeland. Het toestel is dus vermoedelijk geen Duitse bommenwerper geweest.
- Voor zover Saricon bekend waren deze dag geen Britse jachtvliegtuigen actief boven Nederlands grondgebied.
- Duitse jachtvliegtuigen konden in deze periode geen vier bommen meenemen.
- Dat de gashouder werd geraakt, duidt op een aanval op een specifiek doelwit – dergelijke installaties waren vaker doelwit van geallieerde luchtaanvallen.
- Een noodafworp boven stedelijk gebied lijkt onlogisch, gezien het feit dat strand en zee - meer geschikte locaties voor een noodafworp - zeer nabij waren.

2.5 LUCHTFOTO'S

2.5.1 Geraadpleegde luchtfoto's

Saricon heeft geallieerde luchtverkenningfoto's van het onderzoeksgebied geraadpleegd van tien verschillende data in de Tweede Wereldoorlog. De luchtfoto's zijn afkomstig uit de volgende archieven:

- Afdeling Speciale Collecties van de bibliotheek van de Wageningen Universiteit te Wageningen;
- Topografische Dienst/Kadaster (Topod) te Zwolle;
- The Aerial Reconnaissance Archives (TARA) te Edinburgh, VK.

Datum	Sortie	Nummer	Bron	Kwaliteit
5 juni 1940	HNA/031	264	TARA	Matig
20 juli 1940	H/021	3-5	TARA	Matig
1 maart 1941	H/696	355	TARA	Matig
7 april 1941	H/810	62-63	TARA	Matig
20 december 1942	C/724	2011-2012	TARA	Goed
17 april 1943	D/431	4002-4004	TARA	Matig
28 mei 1944	7GR/1600	2162	Topod	Goed
30 november 1944	4/1361	4061-4065	Wageningen	Zeer goed
18 maart 1945	106G/4894	3072-3075	Topod	Zeer goed
7 april 1945	4/2177	4078, 4182	Wageningen	Zeer goed

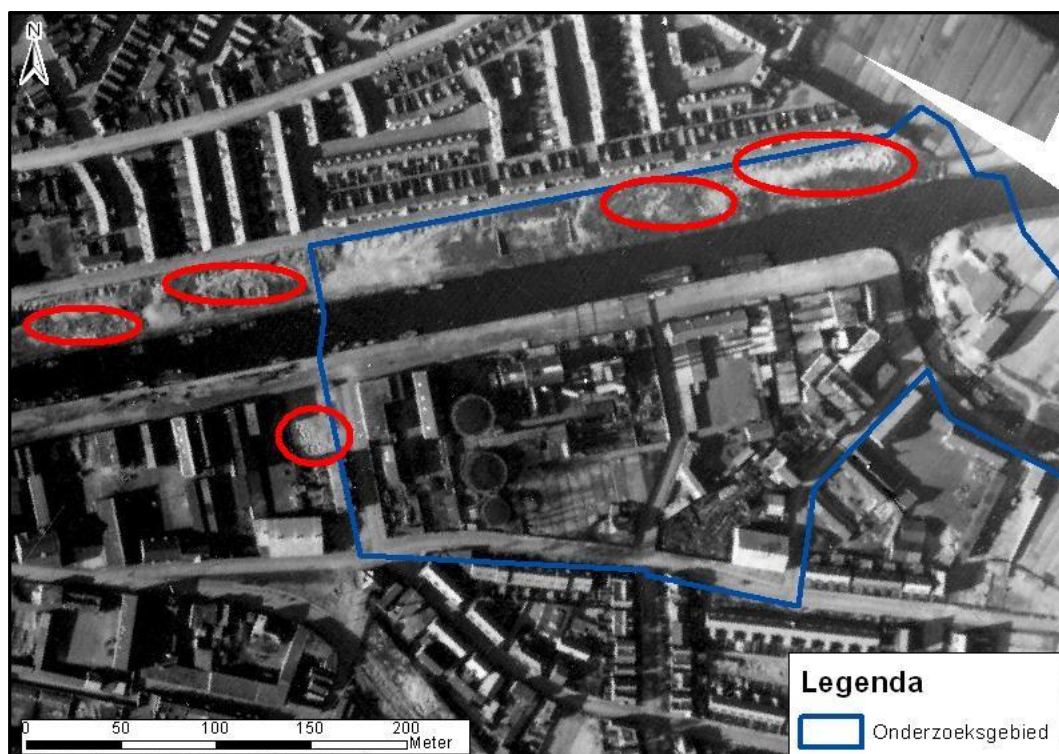
De foto's waaraan in bovenstaande tabel de kwalificatie 'matig' is gegeven, zijn nauwelijks bruikbaar voor een goede interpretatie op aanwezigheid van oorlogsschade en militaire aanwezigheid.

2.5.2 Luchtfoto-interpretatie

De luchtfoto's zijn geïnterpreteerd. Op geen van de luchtfoto's zijn sporen van luchtaanvallen waargenomen in het onderzoeksgebied of de directe nabijheid.

Evenmin zijn op de foto's wijzigingen te zien in de stedelijke bebouwing die een indicatie kunnen zijn van locaties van schade ontstaan door luchtaanvallen.

Op de foto's zijn wel diverse vergravingen waargenomen in het onderzoeksgebied, met name aan de noordzijde van het Prins Hendrik Kanaal. Zie figuur 3. Onduidelijk is of het hier gaat om vergravingen met een specifiek militair karakter. Het kan hier gaan om inrichtingen waar de opvarenden van in het Prins Hendrik Kanaal afgemeerde schepen konden schuilen bij luchtaanvallen.

Figuur 3. Diverse vergravingen rond het Prins Hendrik Kanaal, 7 april 1945, omcirkeld in rood.

2.6 GEMEENTEARCHIEF KATWIJK

Saricon heeft de digitale kopieën van de diverse archiefstukken die het in het verleden heeft verzameld uit het gemeentearchief Katwijk geraadpleegd, waarbij is gezocht naar informatie die relevant is voor het onderzoeksgebied Haven Fase II.

Aangetroffen is de informatie in onderstaande tabel.

Datum	Bron	Informatie
20 februari 1941	Archief Katwijk 1932-1945, inv 301	Er werd schade aangericht aan het Gasbedrijf (gashouders, machines en toestellen, gebouwen) en het Electriciteitsbedrijf (huurleidingen).
27 september 1944	Archief Katwijk 1932-1945, inv 365	De Gasfabriek, onderdeel van de gemeentebedrijven aan de Van der Vegtstraat, werd beschoten door vliegtuigen. Beschadigd raakten gashouder, kraanbaan, gebouwen en cokestransportbaan.

Datum	Bron	Informatie
1950-1951	Archief Katwijk 1946-1959, inv 601	Er werd correspondentie gevoerd over het laden en lossen van munitie in het Prins Hendrik Kanaal 'vlak bij de gasfabriek', tussen de gemeente Katwijk en de NV Nederlandse Machinefabriek 'Artillerie-inrichtingen' te Hembrug-Zaandam, en tussen de gemeente Katwijk en het ministerie van oorlog en het ministerie van Binnenlandse Zaken.

2.7 CENTRAAL ARCHIEVEN DEPOT MINISTERIE VAN DEFENSIE (CAD)

Het CAD in Rijswijk beheert de archieven van het ministerie van Defensie voordat deze aan het Nationaal Archief worden overgedragen.

Geraadpleegd is het archief van de Mijn- en Munitie Opruimings Dienst (MMOD) 1945-1947. De MMOD was na de Tweede Wereldoorlog in Nederland verantwoordelijk voor het opruimen van mijnen en achtergelaten munitie. Het archief bestaat uit meldingen, kaarten, plattegronden en ruimingsrapporten van Nederlandse gemeenten. Er is geen voor het onderzoeksgebied relevante informatie aangetroffen.

2.8 EXPLOSIEVEN OPRUIMINGS DIENST DEFENSIE (EODD)

Saricon heeft de archieven van de Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EODD) en haar voorgangers te Culemborg geraadpleegd.

2.8.1 Collectie ruimrapporten

Deze collectie bestaat uit rapporten (zogenoeten UO's / MORA's) van eerdere opsporings- en ruimacties van de EODD in de periode sinds 1970.

Zoeken in de collectie UO's / MORA's is vaak niet eenvoudig, omdat goede verwijzingen naar de locaties van zoekacties en aangetroffen explosieven ontbreken. Niet uit te sluiten is dat niet alle relevante opsporings- en ruimacties zijn achterhaald.

In de collectie is geen relevante informatie over eerdere ruiming in het onderzoeksgebied of de directe nabijheid aangetroffen.

2.8.2 Collectie mijnenvelddocumentatie

De collectie mijnenveldkaarten van de EODD is geraadpleegd. Het betreft hier een overzichtskaart met (vermoedelijke) locaties van Duitse mijnenvelden weergegeven op de huidige topografie.

Op de kaart zijn geen mijnenvelden aangegeven in het onderzoeksgebied of de directe nabijheid.

2.9 NEDERLANDS INSTITUUT VOOR MILITAIRE HISTORIE (NIMH)

Het NIMH in Den Haag beheert collecties over de geschiedenis van de Nederlandse krijgsmacht. Geraadpleegd is de collectie 575, Duitse verdedigingswerken en inundaties van Nederlands grondgebied in de oorlog en rapporten van militaire aard vanuit bezet Nederland aan het Bureau Inlichtingen Londen 1940-1945. Deze bestaat uit inlichtingenrapporten, plattegronden en verordeningen van de Duitse bezettingsmacht en van het Nederlandse verzet.

Er is geen voor het onderzoeksgebied relevante informatie aangetroffen.

2.10 NEDERLANDS INSTITUUT VOOR OORLOGSDOCUMENTATIE (NIOD)

In het Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie te Amsterdam zijn de Dagberichten van de Befehlshaber der Ordnungspolizei Den Haag betreffende vijandelijke luchtaanvallen, 1940-1941 geraadpleegd. Het betreft inventarisnummer 1328 van toegang 077, General-kommissariat für das Sicherheitswesen, toegang (Höhere SS- und Polizeiführer Nord-West).

Aangetroffen is de volgende melding:

- Am 20.2.41, um 12.45 Uhr, in Katwijk (Südholland), 4 Sprengbomben abgeworfen. Keine Verluste. Glasschaden an mehreren Häusern. Entstehender Brand bei der Gasanstalt sofort gelöscht.

In het archiefstuk wordt geen melding gemaakt van blindgangers.

2.11 THE NATIONAL ARCHIVES (TNA), VK

Saricon heeft een bezoek gebracht aan the National Archives te Londen, VK. Voornaamste doel was via logboeken van de RAF te achterhalen wat de bommenlading is geweest van het toestel dat op 20 februari 1941 een bombardement op Katwijk uitvoerde.

Zoals reeds in paragraaf 2.3 is beschreven, acht Saricon het waarschijnlijk dat het hier een Blenheim betrof waarvan de bemanning na het bombardement heeft opgegeven dat IJmuiden werd getroffen, en wel om de volgende redenen:

- Voor zover door Saricon is vastgesteld, zijn voor deze dag geen andere Britse vliegtuigen bekend die hebben aangegeven in Nederland te hebben gebombardeerd.
- Bij Saricon zijn geen Nederlandse of Duitse bronnen bekend die melding maken van een bombardement op IJmuiden op deze dag.

In het archief in Londen zijn de volgende logboeken geraadpleegd:

- AIR 25/23 (Operations Record Book 2 Group, 1941-1943);
- AIR 27/959 (Operations Record Book 139 Squadron januari-december 1941);
- AIR 27 964 (Operations Record Book 139 Squadron januari-november 1941, appendices).

Uit de stukken blijkt dat het bombardement werd uitgevoerd door een Blenheim-bommenwerper van 139 Squadron. Het was gestationeerd op het vliegveld in Horsham St. Faith. Bemanningsleden waren Hill, McPhee en Frodsham.

In de stukken worden voor zowel tijd van opstijgen als voor tijd van landen twee verschillen- de tijden genoemd. In het logboek van 2 Group staat vermeld 09.35 uur opgestegen en 12.00 uur geland; in het logboek van 139 Squadron (dat op dit vlak door Saricon als be- trouwbaarder wordt gezien) staat vermeld 08.35 uur opgestegen en 13.34 uur geland.

Het toestel had de volgende explosieven aan boord:

- Vier vliegtuigbommen van 250 lbs, met een neusontsteker die in werking moest tre- den direct bij inslag en een staartontsteker die in werking moest treden 11 secon- den na inslag.
- Vier bommen van 40 lbs in de *flare racks* - rekken van waaruit normaliter pyrotech- nische verlichtingsfakkels konden afgevuurd worden, om zo het doelgebied te ver- lichten.

De bemanning zag na het bombardement geen explosies, maar wel veel vuur en zwarte rook vanuit een gashouder. Zie de figuren 4 tot en met 6.

Place	Date	Time	Summary of Events	Page No. 518 References to Appendices
			and landed between 1055 and 1213. 4 aircraft abandoned tasks owing to lack of cloud cover, and 1 aircraft failed to return.	
20th Feb.			<u>ATTACK ON OSTERMOOR.</u> 1 aircraft, 139 Squadron, HORSHAM ST FAITH, took off 0935 and landed 1200. This aircraft bombed alternative target IJMUUDEN. Bursts were not seen hut large fire and black smoke was observed from round tank or gas holders half way along southern most Quay to right of Dock Gates above Dock three.	

Figuur 4. Uitsnede document uit AIR 25/23.

Appendix OPERATIONS RECORD BOOK. DETAIL OF WORK CARRIED OUT.							R.A.F. Form 541.
From 00hrs 16 / 2 / 41 to ...hrs. / ... / ...			By ... No. 139 SQUADRON.			No. of pages used for day	
Aircraft Type and No.	Crew.	Duty.	Time Up.	Time Down.	Remarks.	References.	
R. 3903.	P/O. AVERY. SGT. GILROY. SGT. DEWS.	Bombing Raid.	1616	1500	Target: DEN HELDER. (OC1) Bombed target.		
T. 1922.	S/LDR. HILL, DFC. SGT. McPHEE. SGT. BRODSHAM.	Do and Weather Record	0835	1334	Target: IJMUUDEN. Bombed target caused large fire on dockside.		

Figuur 5. Uitsnede document uit AIR 27/959.

NO.	LETT.	A/C.NO.	PILOT.	AIR-OBSERVER.	A IR-GUNNER.	CAL.	K-BAG.	OXYGEN.	ARMAMENT.
"A" FLIGHT.									
1.	G.	T.2320.	S/LDR. PEPPER, D.F.C.	SGT. HYDE.	SGT. PICKFORD.	14"	NO.	YES.)	4 x 250 lb. MOSE D.A. TAIL 11 SECS. DELAY.
2.	D.	L.9402.	SGT. BENNETT.	SGT. MILLS.	SGT. LABAN.	5"	NO.	YES.)	
3.	H.	R.3907.	SGT. McPHEE.	SGT. ATKINS.	SGT. WHITTLE.	5"	NO.	YES.)	
4.	J.	V.5460.	F/LT. THOMPSON.	SGT. HEPWORTH.	SGT. TURNER.	6"	NO.	YES.)	
5.	A.	V.5498.	SGT. FARMER.	SGT. PEEK.	SGT. SHINNIE.	5"	NO.	YES.)	
"B" FLIGHT.									
1.	@ Y.	T.1922	S/LDR. HILL, D.F.C.	SGT. McPHEE.	SGT. PRODSHAM.	6"	NO.	YES.)	4 x 40 lb. ON FLARE RACKS. ALL AIRCRAFT FITTED I.F.F.
2.	N.	R.3611.	F/O. AVERY.	SGT. GILROY.	SGT. DEWS.	8"	NO.	YES.)	
3.	K.	R.3627.	SGT. KING.	SGT. STURGE.	SGT. KING.	5"	NO.	YES.)	
4.	R.	T.1795.	SGT. WILTON- JONES.	SGT. WILHURST.	SGT. LOWE.	5"	NO.	YES.)	
RESERVE A/C. "A" FLIGHT:			T.1799.	) Not fitted		@ - WEATHER RECCO. AIRCRAFT.			
IDENTITY LETTER:			(S)	) with camera.					
RESERVE A/C. "B" FLIGHT:			T.1832.	) Fitted with		SQDN. ORDERLY N.C.O. : 19.2.41. : CFB. WALLS.			
IDENTITY LETTER:			(L)	) 5" camera.		DUTY N.C.O. "A" FLT. : 19.2.41. : SGT. SHINNIE.			
							DUTY N.C.O. "B" FLT. : 19.2.41. : SGT. STURGE.		
DISTRIBUTION.									
COMMANDING OFFICER.				OFFICERS' MESS.					
SERGEANTS' MESS.				STATION OPERATIONS.					
SQUADRON OPERATIONS.				STATION ARMOURY.					
SQUADRON ARMOURY.				STATION PHOTO. SECTION.					
SQUADRON PHOTO. SECTION.				SQDN. V/T SECTION.					
NOTICE BOARD.				SQDN. ORDERLY N.C.O.					
DUTY AIRMAN.				O.C. "A" FLIGHT. (2)					
O.C. "B" FLIGHT. (2).				DUTY PILOT.					
FLIGHT DUTY N.C.O.'s. (2)				F/O. FAETHEDGE. (2) —					
R. V. N. H. G. H. M. FLIGHT LIEUTENANT, ADJUTANT, FOR WING COMMANDER, OFFICER COMMANDING, NO. 139 SQUADRON.									

Figuur 6. Uitsnede document uit AIR 27/964.

2.12 BUNDESARCHIV-MILITÄRARCHIV, DUITSLAND

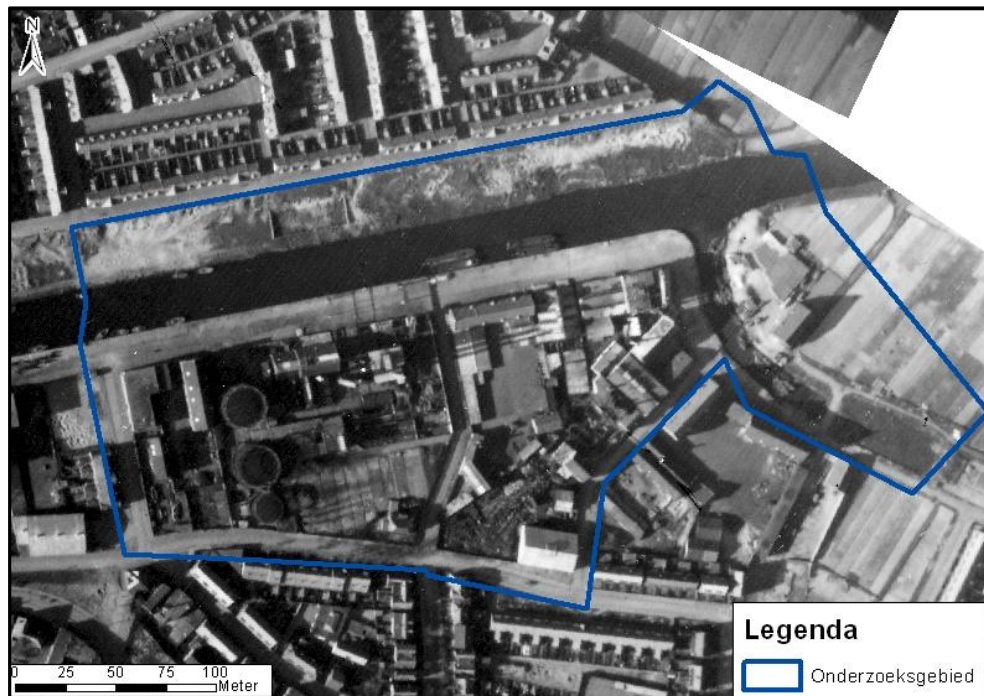
Saricon beschikt over een collectie documenten afkomstig uit het Bundesarchiv-Militärarchiv te Freiburg in Duitsland. Het betreft onder meer meldingen van luchtaanvallen op Nederlands grondgebied in de periode 1940-1941. Aangetroffen is een melding over het bombardement van 5/6 juli 1940:

- 5.7.1940/ 0930/ Katwijk
4 Bombeneinschläge auf freiem Feld, unbedeutender Flurschaden. 1 Person und 1 Pferd getötet.

2.13 NAOORLOGSE ONTWIKKELINGEN

In het onderzoeksgebied zijn naoorlogs diverse gebouwen afgebroken en diverse nieuwe constructies gebouwd. Zie ter illustratie de figuren 7 en 8.

Aangenomen wordt dat de bodem op diverse locaties in het onderzoeksgebied naoorlogs gerold is. Naar details over deze werkzaamheden is in het kader van dit vooronderzoek niet gezocht.

Figuur 7. Onderzoeksgebied, 7 april 1945.

Figuur 8. Huidige situatie onderzoeksgebied zoals opgenomen in Bing Maps Aerial.

3 CHRONOLOGIE RELEVANTE GEBEURTENISSEN

3.1 INLEIDING

Saricon heeft op basis van de gegevens in hoofdstuk 2 een overzicht van gebeurtenissen tijdens de Tweede Wereldoorlog opgesteld, waarbij gebruik is gemaakt van alle op het moment van opstellen beschikbare bronnen. Deze bronnen zijn opgenomen in de bronnenlijst achter in dit document.

3.2 CHRONOLOGIE

3.2.1 Luchtaanval 6 juli 1940

Engelse Blenheim-bommenwerpers (vermoedelijk van het No. 110 Hyderabad Squadron) vielen schepen aan in een kanaal bij Katwijk aan Zee.

Op deze dag vielen om 09.30 uur vijf bommen uit geallieerde vliegtuigen. Deze kwamen 800 meter ten noorden van Katwijk aan Zee in de Hornespolder neer. Vier waren geëxplodeerd, de vijfde werd later tot ontploffing gebracht (bomkrater doornsede van 8 meter en een diepte van drie a vier meter).

Er zijn in het kader van dit vooronderzoek geen luchtfoto's gevonden waarop schade als gevolg van deze luchtaanval is gezien in het onderzoeksgebied.

3.2.2 Luchtaanval 20 februari 1941

Deze dag vond omstreeks 12.45 uur een bombardement op Katwijk plaats. Op twee locaties kwamen explosieven terecht: in de Havenstraat en op een kade van het Prins Hendrik Kanaal ter hoogte van de gasfabriek. De laatste locatie is in het onderzoeksgebied gelegen.

De Nederlands/Duitse bronnen noemen verschillende aantallen bommen die bij het bombardement zijn neergekomen: vier of vijf. Sommige bronnen noemen drie bommen bij de gasfabriek en één in de Havenstraat; andere bronnen noemen vier bommen bij de gasfabriek en één in de Havenstraat.

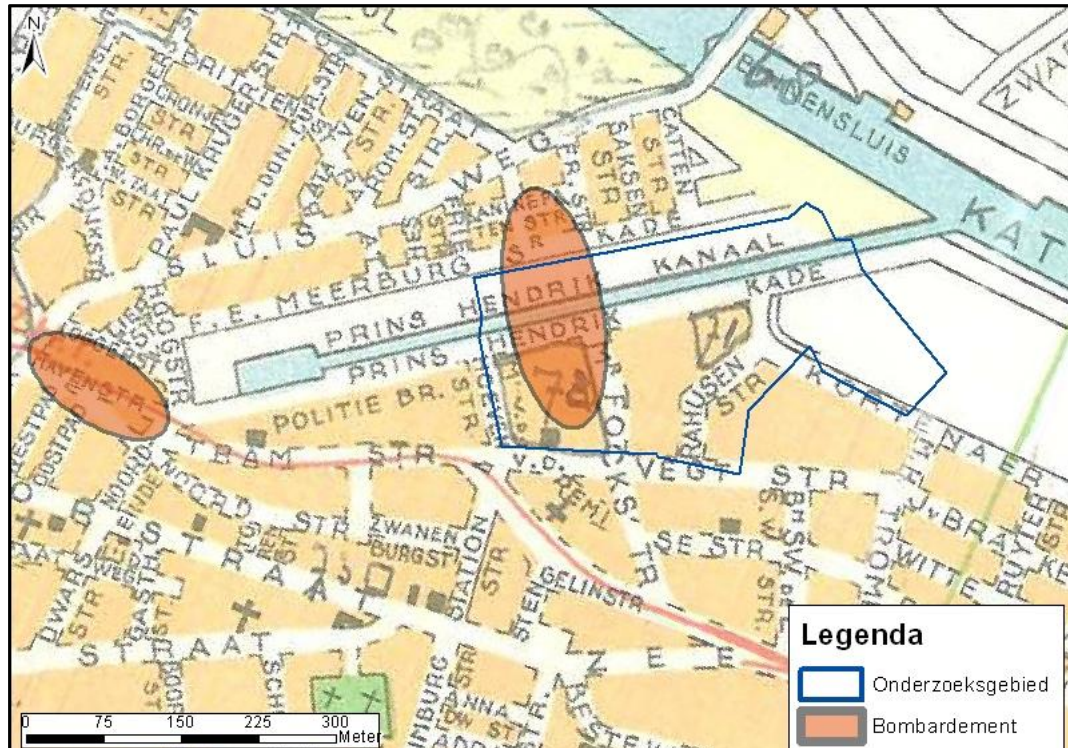
Als wordt aangenomen dat ten minste één bom neerkwam in de Havenstraat, is uit deze bronnen dus onduidelijk of in het onderzoeksgebied drie of vier bommen zijn neergekomen / gedetoneerd. De meest betrouwbaar geachte bron, een verslag van de Katwijkse politie (beschikbaar via de rapportage van ReasEuro), noemt één bom in de Havenstraat en vier 'in de linkeroever van de haven ter hoogte van de Gasfabriek'. Met 'linkeroever' wordt vermoedelijk de noordelijke kade bedoeld.

Geen van de bronnen maakt melding van blindgangers of van bommen die in het water van het Prins Hendrik Kanaal zijn gevallen.

Vermoedelijk werd de luchtaanval uitgevoerd door een Blenheim van de RAF. Deze had vier vliegtuigbommen van 250 lbs (met een neusontsteker die in werking moest treden direct bij inslag en een staartontsteker die in werking moest treden 11 seconden na inslag) en vier bommen van 40 lbs aan boord gehad. Onbekend is of al deze acht explosieven boven Katwijk zijn afgeworpen.

Een van de gashouders raakte bij het bombardement in brand, nadat deze door bombscherven was getroffen.

Er zijn in het kader van dit vooronderzoek geen luchtfoto's gevonden waarop schade als gevolg van deze luchtaanval is gezien in het onderzoeksgebied.

Figuur 9. Locaties bombardement 20 februari 1941, bij benadering aangegeven op kaartmateriaal uit de oorlog.

3.2.3 Luchtaanval 21 oktober 1942

Om 09.40 uur stegen vier P-51 Mustangs op voor een aanval op een gashouder in Katwijk. Er werden treffers gezien op twee gashouders, een geschutsofstelling en een bewapende trawler van 500 ton bij de kust.

NB. Er is alleen informatie over deze luchtaanval beschikbaar via Britse bron. In de Nederlandse (locatiespecifieke literatuur gemeentearchief Katwijk) of Duitse bronnen (Lageberichten Bundesarchiv en berichten Ordnungspolizei) is geen informatie aangetroffen.

Er zijn in het kader van dit vooronderzoek geen luchtfoto's gevonden waarop schade als gevolg van deze luchtaanval is gezien in het onderzoeksgebied.

3.2.4 Luchtaanval 27 september 1944

Geallieerde vliegtuigen wierpen even voor drie uur 's middags bommen af op bunkers bij de Uitwatering. Vervolgens beschoten drie Britse jachtvliegtuigen op het Prins Hendrik Kanaal een aantal schepen met hun boordgeschut. Ook onder meer de gasfabriek, onderdeel van de gemeentebedrijven aan de Van der Vegtstraat, werd beschoten. Beschadigd raakten gashouder, kraanbaan, gebouwen en cokestransportbaan. Bij de aanval werden minstens drie personen gedood en raakten er vele gewond. Alle slachtoffers waren burgers.

De aanval werd vermoedelijk uitgevoerd door Tempests of Spitfires.

Er zijn in het kader van dit vooronderzoek geen luchtfoto's gevonden waarop schade als gevolg van deze luchtaanval is gezien in het onderzoeksgebied.

3.2.5 Laden en lossen munitie, 1950-1951

Er werd correspondentie gevoerd over het laden en lossen van munitie in het Prins Hendrik Kanaal 'vlak bij de gasfabriek', tussen de Gemeente Katwijk en de NV Nederlandse Machinefabriek 'Artillerie-inrichtingen' te Hembrug-Zaandam, en tussen de gemeente Katwijk en het ministerie van oorlog en het ministerie van Binnenlandse Zaken.

4 BEOORDELING BRONNENMATERIAAL

4.1 INDICATIE VAN EXPLOSIEVEN IN HET ONDERZOEKSGBIED

In deze paragraaf wordt per in paragraaf 3.2 genoemde gebeurtenis beoordeeld of als gevolg van deze gebeurtenis nog explosieven in het onderzoeksgebied verwacht mogen worden.

4.1.1 Luchtaanval 6 juli 1940

Bij de luchtaanval van 6 juli 1940 zijn alle explosieven vermoedelijk buiten het onderzoeksgebied terechtgekomen. In geen van de bronnen wordt melding gemaakt van explosieven in de haven van Katwijk.

Er wordt geen aanleiding gezien om binnen de grenzen van het onderzoeksgebied een verdacht gebied aan te merken als gevolg van deze luchtaanval.

4.1.2 Luchtaanval 20 februari 1941

Bij de luchtaanval van 20 februari 1941 zijn drie of vier brisantbommen gedetoneerd in het onderzoeksgebied. De exacte locatie is echter niet duidelijk en kan vermoedelijk niet via luchtfotostudie worden achterhaald.

De luchtaanval werd vermoedelijk uitgevoerd door een Britse Blenheim-bommenwerper van 139 Squadron. Deze had acht explosieven aan boord gehad, te weten vier stuks 250 lbs en vier stuks 40 lbs. Onduidelijk is of al deze explosieven in Katwijk zijn afgeworpen.

In de Nederlandse en Duitse bronnen zijn geen meldingen aangetroffen dat bij dit bombardement blindgangers in de bodem zijn geslagen.

De kans is aannemelijk dat de bodem op de locatie waar de bommen terecht zijn gekomen naoorlogs (deels) is geroerd.

Hoewel op basis van het historisch feitenmateriaal niet kan worden uitgesloten dat bij het bombardement explosieven zijn afgeworpen welke niet zijn gedetoneerd, wordt in dit materiaal al met al te weinig aanleiding gezien om binnen de grenzen van het onderzoeksgebied een verdacht gebied aan te merken als gevolg van deze luchtaanval.

4.1.3 Luchtaanval 21 oktober 1942

Voor de claim uit Britse bron dat op 21 oktober 1942 een gasfabriek in Katwijk is aangevallen door P-51 Mustangs, is geen bevestiging gevonden in Nederlands/Duitse bronnen.

Er wordt geen aanleiding gezien om binnen de grenzen van het onderzoeksgebied een verdacht gebied aan te merken als gevolg van deze luchtaanval.

4.1.4 Luchtaanval 27 september 1944

Bij deze luchtaanval is het onderzoeksgebied getroffen. Voor zover uit alle geraadpleegde bronnen bekend is, is bij de luchtaanval op de schepen in het Prins Hendrik Kanaal geen afwerpmunitie gebruikt. Er is alleen munitie van boordgeschut gebruikt. Het kan gaan om 20mm-projectielen of .303-mitrailleurkogels.

Hoewel niet uitgesloten kan worden dat bij deze luchtaanval explosieven in de bodem van het onderzoeksgebied zijn ingeslagen en achtergebleven als blindganger, wordt te weinig aanleiding gezien om binnen de grenzen van het onderzoeksgebied een verdacht gebied aan te

merken als gevolg van deze luchtaanval. De inslaglocaties van deze relatief kleine explosieven zijn via historisch onderzoek niet of nauwelijks te achterhalen.

4.1.5 Laden en lossen munitie, 1950-1951

Over het laden en lossen van munitie aan het Prins Hendrik Kanaal zijn geen details bekend. het kanaal is overigens later nog gebaggerd, (zie de rapportage 72531-VO-05 genoemd in paragraaf 2.1.1); aangenomen wordt dat alle eventueel in het kanaal belande munitie is verwijderd.

Er wordt geen aanleiding gezien om binnen de grenzen van het onderzoeksgebied een verdacht gebied aan te merken als gevolg van dit laden en lossen van munitie.

Overigens betreft het hier naoorlogse munitie; de eventuele aanwezigheid daarvan valt buiten de scope van een vooronderzoek explosieven conform BRL-OCE 2007-02.

4.2 LEEMTEN IN KENNIS BRONNENMATERIAAL

- Voor dit vooronderzoek zijn geen luchtfoto's gevonden waarop schade is te zien die te herleiden is tot de luchtaanvallen die het onderzoeksgebied hebben getroffen. Dit is vermoedelijk mede een gevolg van de matige kwaliteit van de luchtfoto's van 1940-1941.

Als gevolg hiervan is de exacte locatie van het bombardement van 20 februari 1941 niet achterhaald.

- Rond het bombardement van 20 februari 1941 resteren nog enkele vraagtekens. Er is niet met zekerheid vastgesteld door welke luchtmacht en welk toestel het bombardement is uitgevoerd.
- Informatie over munitieruimingen in de periode 1940-1970 is veelal niet bewaard gebleven, niet gearcheerd dan wel niet centraal gedocumenteerd, waardoor het binnen de scope van dit vooronderzoek explosieven niet mogelijk is hiervan een overzicht samen te stellen waarvan kan worden gesteld dat dit (min of meer) volledig is.

5 CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

5.1 CONCLUSIE

In opdracht van de gemeente Katwijk heeft Saricon een vooronderzoek explosieven uitgevoerd ter plaatse van de locatie Haven Fase II te Katwijk aan Zee. Aanleiding voor het vooronderzoek vormen werkzaamheden op de locatie.

Op basis van de beoordeling van alle op het moment van opstellen van dit rapport beschikbare bronnenmateriaal is geconcludeerd dat er onvoldoende indicaties zijn om te spreken van de mogelijke aanwezigheid van explosieven.

Het onderzoeksgebied is onverdacht van explosieven.

5.2 ADVIES VERVOLGTRAJECT

Saricon adviseert om geen opsporing van explosieven uit te laten voeren op de onderzoekslocatie. Geplande werkzaamheden binnen het onderzoeksgebied kunnen in munitie-technische zin regulier worden uitgevoerd.

6 BIJLAGEN

Bijlage 1
Distributielijst

- Gemeente Katwijk;
- Saricon.

Bijlage 2

Bronnenlijst

Eerdere onderzoeken:

- ReasEuro, Rapport Probleemanalyse Gemaal Katwijk (Katwijk aan Zee), kenmerk RO-060156 definitief, 17 oktober 2006;
- Saricon, Proces-verbaal van oplevering Katwijk, Katwijks Kanaal, kenmerk 72290-PvO-01, 30 november 2007;
- Saricon, Vooronderzoek Conventionele Explosieven Cluster Bollenstreek Zuid Hoogheemraadschap van Rijnland, kenmerk 72531-VO-05, 27 juli 2010;
- Saricon, Vooronderzoek Conventionele Explosieven Kustversterking Katwijk, kenmerk 11S052-VO-02, 30 juni 2011.

Websites:

- Katwijkinoorlog.nl;
- Leidenarchief.nl;
- Bing Maps Aerial;
- Google Earth.

Literatuur:

- Amersfoort, A. en P. Kamphuis (red.), *Mei 1940. De strijd op Nederlands grondgebied* (Den Haag 2005);
- Boiten, Th, *Blenheim strike* (Walton-on-Thames 1995);
- Eversteijn T., *Bombardementen en verongelukte vliegtuigen in de periode 10 mei 1940-5 mei 1945* (z.p. 2003);
- Foreman, J., *The Fighter Command War Diaries*, Vol. 2, (Walton-on-Thames 1998);
- Harff, D. en P. Harff, *IJmuiden – Den Haag Atlantikwall 1940-1945, Marine Artillerie Abteilung 201* (z.p. 2005);
- Harff, D. en P. Harff, *Katwijk 1940-1945. Katwijk aan Zee en Katwijk aan den Rijn van dag tot dag* (Katwijk 2009);
- Harff, D. en P. Harff, *Noordwijk, Katwijk en Valkenburg: Atlantikwall 1940-1945. Stützpunkt Gruppe Katwijk Flugplatz Katwijk* (Veldhoven 2002);
- Hout, J.P. van den e.a., *Vijf jaar luchtfront* (Gilze. 1987);
- Janssen, A., *Fliegerhorst Schiphol*, deel 1, (Amsterdam 1995);
- Korthals Altes, A., *Luchtgevaar. Luchtaanvallen op Nederland 1940-1945* (Wormer 1984);
- Middlebrook, M. en C. Everitt, *The Bomber Command War Diaries* (z.p. 1985);
- Plas, D. van der e.a., *Katwijk: oorlog & bevrijding* (Katwijk 1995);
- Ramsey, G. e.a., *The Blitz, then and now*, Vol. 2 (Londen 1988);
- Studiegroep Luchtoorlog 1939-1945, *Verliesregister 1939-1945. Alle militaire vliegtuigverliezen in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog* (z.p. 2008);
- Zwanenburg, G.J., *En nooit was het stil. ...Kroniek van een luchtoorlog* (Almere z.j.).

Luchtfoto's:

Datum	Sortie	Nummer	Bron
5 juni 1940	HNA/031	264	TARA
20 juli 1940	H/021	3-5	TARA
1 maart 1941	H/696	355	TARA
7 april 1941	H/810	62-63	TARA

Datum	Sortie	Nummer	Bron
20 december 1942	C/724	2011-2012	TARA
17 april 1943	D/431	4002-4004	TARA
28 mei 1944	7GR/1600	2162	Topod
30 november 1944	4/1361	4061-4065	Wageningen
18 maart 1945	106G/4894	3072-3075	Topod
7 april 1945	4/2177	4078, 4182	Wageningen

Gemeentearchief Katwijk:

Toegang	Inventarisnummer
Gemeentearchief 1932-1945	301, 362- 367, 369, 371-372, 444, 447, 466, 469, 475
Gemeentearchief 1946-1959	544, 601, 603
Gemeentearchief 1960-1985	2827
Dynamisch archief	972, 2019, 5498, GA 1969

Centraal Archieven Depot Ministerie van Defensie (CAD):

- Archief van de Mijn- en Munitie Opruimings Dienst (MMOD) 1945-1947.

Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH)

- Collectie 575, Duitse verdedigingswerken en inundaties van Nederlands grondgebied in de oorlog en rapporten van militaire aard vanuit bezet Nederland aan het Bureau Inlichtingen Londen 1940-1945.

Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD), Amsterdam:

- Dagberichten van de Befehlshaber der Ordnungspolizei Den Haag betreffende vijandelijke luchtaanvallen, 1940-1941 (inventarisnummer 1328 van de collectie met toegangnummer 077).

The National Archives (TNA), VK

- AIR 25/23 (Operations Record Book 2 Group, 1941-1943);
- AIR 27/959 (Operations Record Book 139 Squadron januari-december 1941);
- AIR 27 964 (Operations Record Book 139 Squadron januari-november 1941, appendices).

Saricon Collectie:

- Collectie explosievengerelateerde nieuwsberichten 1982 – 2005;
- Collectie documenten uit National Archives, VK;
- Collectie documenten uit Bundesarchiv-Militärarchiv, Freiburg.

Explosieven Opruimings Dienst Defensie (EODD):

- Collectie ruimrapporten (MORA's en UO's);
- Collectie mijnenvelddocumentatie.

Bijlage 3 Certificaten

Member of TUV NORD Group

**Saricon B.V.
te Heerjansdam**

heeft aangetoond te beschikken over een VCA-systeem voor het realiseren van veiligheidsbeheersing conform de richtlijnen:

VCA (2008/5.1)**

Evaluatie van het VCA-systeem heeft plaatsgevonden volgens de procedures voor VCA-systeemcertificatie van TÜV Nederland voor het toepassingsgebied:

Het opsporingsproces van conventionele explosieven, waaronder:

- advisering, vooronderzoek, integrale veiligheid,
- het opsporen, benaderen, identificeren en ruimen,
- directievoering en toezicht.

Het uitvoeren van radardetectie tbv archeologie, geologie en het opsporen van ondergrondse structuren en infra.
Het begeleiden van milieu- en sloopwerken.

Deze certificatie is onderworpen aan een jaarlijkse evaluatie door TÜV Nederland.

Registratienummer : 13448/7.2
Geldig tot : 09-08-2013
Datum uitgifte : 12-10-2010
Datum eerste certificaat : 30-08-2007

Algemeen directeur

VOM
C HECKLIST
A AANWENDELIJKE

RVA C 079

RVA C 079

RVA C 079

RVA C 079

RVA C 079

RVA C 079

RVA C 079

RVA C 079

RVA C 079

RVA C 079

RVA C 079

RVA C 079

RVA C 079

RVA C 079

RVA C 079

RVA C 079

RVA C 079

RVA C 079

Member of TUV NORD Group

**Saricon B.V.
te Heerjansdam**

heeft aangetoond dat het managementsysteem en de verrichte werkzaamheden voldoen aan de:

**Beoordelingsrichtlijn Procescertificaat
"Opsporen Conventionele Explosieven (OCE)"
Versie 2007-02**

Het bedrijf voldoet daarmee aan de in de bovengenoemde richtlijn vastgelegde eisen ten aanzien van:

Deelgebied A: Opsporing

Evaluatie van het managementsysteem heeft plaatsgevonden volgens de procedures voor systeemcertificatie van TÜV Nederland.
Deze certificatie is onderworpen aan een jaarlijkse evaluatie door TÜV Nederland.

Registratienummer : 13448/5.2
Geldig tot : 15-12-2012
Datum uitgifte : 15-12-2009
Datum eerste certificaat : 15-12-2005

Algemeen directeur

TUV NORD

TUV NORD

TUV NORD

TUV NORD

TUV NORD

TUV NORD

TUV NORD

TUV NORD

TUV NORD

TUV NORD

TUV NORD

TUV NORD

TUV NORD

TUV NORD

TUV NORD

TUV NORD

TUV NORD

TUV NORD

TUV NORD

Member of TUV NORD Group

**Saricon B.V.
te Heerjansdam**

heeft aangetoond te beschikken over een gedocumenteerd en geïmplementeerd kwaliteitsmanagementsysteem conform de norm:

NEN-EN-ISO 9001:2008

Evaluatie van het kwaliteitsmanagementsysteem heeft plaatsgevonden volgens de procedures voor systeemcertificatie van TÜV Nederland voor het toepassingsgebied:

**Het begeleiden van sloop- en milieuwerken.
Het opsporen, identificeren, veilig stellen
en ruimen van conventionele explosieven.**

Deze certificatie is onderworpen aan een jaarlijkse evaluatie door TÜV Nederland.

Registratienummer : 13448/7.11
Geldig tot : 09-08-2013
Datum uitgifte : 24-01-2011
Datum eerste certificaat : 09-10-2006

Algemeen directeur

TUV NORD

TUV NORD

TUV NORD

TUV NORD

TUV NORD

TUV NORD

TUV NORD

TUV NORD